KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

URHO KIERIMO
Vastaava päätoimittaja
Turku, puh. 11 490

RURIK PITKÄNEN
Toimitussihteeri
Liisankatu 27, E 10 • Puh. 38 154

Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa • Hinta 30 markkaa koko vuodelta

N:o 9
Syyskuu

Postisiirtotili
N:o 68 25

1945
50. vuosikerta

TORJUKAA PUUTETTA

Maisteri Päivä Liekan esitelmä Heffatan esitelmäpäivillä Tyrväällä 12. 8. 1945.

Kauhea sota on nyt meidän kohdaltamme lopussa, mutta sen seuraukset vaikuttavat yhä. En tarkoita niitä tyhjiä paikkoja, joita jälkeensä ovat jättäneet he, jotka lepäävät Jumalan puistoissa valkoisten ristien alla. He ovat jättäneet meille perinnön, jota meidän tulee vaalia. He ovat osoittaneet, kuinka paljon tulee uhrata sen asian puolesta, jota pitää oikeana. — Tällä kertaa tarkoitan sitä puolustustaistalumme vaihetta, jota yhä käymme nälkää ja puutetta vastaan. Se vaihe jatkuu ties kuinka kauan vielä edelleen. Ja sillä lohkolla me olemme etuvartiossa joka ainoa ja joka hetki.

Varsinaisen sodan aikana meitä varotettiin huhujen levittämisestä. Kaikkialla näimme kuvan miehestä, jonka suu oli etulukolla suljettu, ja selostuksena sanottiin: »Ole viisaasti vaiti.» Puute ja nälkä käyvät ainakin näissä meidän oloissamme meitä vastaan etupäässä propagandataistelua. Huhu tahtoo ne tehdä kymmen-, satakertaisiksi siitä, mitä ne todellisuudessa ovat, ja me olemme heikot, uskomme, jatkamme ja lisäämmekin huhua siten levittäen kauhua ja pelkoa ympärillemme ja omaan mieleemme aiheettomasti. On kyllä totta, että maassamme on seutuja, joissa toimeentulo nyt on vaikeata, tarkoitan ennen kaikkea Pohjois-Suomen seutuja, laajoja alueita, joista asumukset ja elinkeinot tuhoutuivat täydellisesti ja joitten asukkaitten vieläkin osittain täytyy viipyä ystävällisen varakkaamman naapurin hoidossa maan rajan takana. Niillä tuhoutuneilla seuduilla eläville suomme mielellämme sen avun, mitä rikkaammat maat meille antavat ja mitä oma valtiomme kykenee järjestämään. Niissä oloissa elävien elämän alkuun auttamiseksi mekin koetamme toimia: maanviljelijät täyttämällä usein raskailta tuntuvat luovutusvelvollisuutemme — ei valtio kykene mistään järjestämään elintarpeita kaikille ihmisille, myöskin hävitettyjen seutujen puutteenalaisissa oloissa eläville, ellemme täytä kaikenlaista elintarvikeluovutustamme — ja kaikki ihmiset, niin maanviljelijät kuin muunkin ammatin harjoittajat voimme olla avullisina yleisessä puolustustaistelussa puutetta vastaan noudattamalla elintarvikkeitten säännöstelyä koskevia määräyksiä ja pidättäytymällä itsekkäästä pimeän pörssin palvelusta. Siinäpä onkin kohta, joka on arka kohta meille monelle, ja jossa teemme helposti rikkomuksia yhteistä etua vastaan toimimalla siinä kuka ostajana kuka myyjänä kuka välittäjänä. On ymmärrettävä, että elintarpeitten kokonaismäärä ei hiukkaakaan lisäänny siitä, vaikka niitä saisi ostaa säännöstelyn sivu, se on

toisilta poissa, minkä toinen saa yli oman annoksensa. Vasta elintarpeitten kokonaismäärän nostaminen lisää korttiannoksienkin suuruutta ja loppujen lopuksi poistaa säännöstelemisen pakon.

»Onko meidän siis tultava muka pelkillä korttiannoksilla toimeen — se on mahdotonta!» huudahtaa ehkä joku. Vastaan, että kyllä on, vieläpä meidän marisematta tultava toimeen pelkillä korttiannoksilla säännösteltyihin tavaroihin nähden, kun lisäksi on saatavissa niin paljo säännöstelyn ulkopuolella olevaa tavaraa näitä annoksia täydentämään. Ja sitäpaitsi meidän on itse kunkin pyrittävä lisäämään elinttarvikkeitten tuotantoa, kortillisten tai kortittomien, kuinka kukin kykenemme. Nämä ovat asioita, joissa sota-ajan alkupuolella jokainen koetti olla mukana, mutta monenkin ote herpautui kun näki, että elintarpeitten tuottaminen kysyy harjoittajaltaan jatkuvaa työtä ja ponnistusta ja kun yhteiskunnan järjestämä huolto onnistui suhteellisen hyvin toimittamaan pääpiirteissä sen, mitä tarvittiin. Nyt ennustetaan elintarpeisiin nähden kireätä talvea, ja se tuo taas mieliin levottomuutta ja kuuluville vaikeuksien valittamista.

Puute, se on vihollinen, jota meidän täytyy uskaltaa katsoa silmästä silmään ja lujin kourin tarttua sarvista kiinni — silloin me näemme ettei se meidän kohdallamme ole niin vaarallinen ja voittamaton kuin miksi huhu sen tahtoo tehdä. Muistakaamme, että joka kerta kun marisemme, että mikä ollenkaan eteen tulee kun sitä ei saa ja tätä ei ole, annamme vihollisellemme jalansijan puolustusasemissamme. Kun taas jollakin mahdollisella rehellisellä tavalla korvaamme sitä, mitä meiltä puuttuu, valtaamme me puutteen tukikohtia. Iloinen, reipas, tyytyväinen mieli, neuvokkaisuus ja halu tulla omin avuin mahdollisimman hyvin toimeen ovatkin parhaat aseet taistelussa puute-vihollista vastaan. Ja keinoja niitten käyttämiseen meillä on lukemattomia.

Tekisi tässä mieli antaa erikoinen tunnustus tupakkamiehille. Heidän mielestään välttämättömiin elintarvikkeisiin kuuluu myös tupakka. Me tosin tiedämme, että ilman sitäkin mainiosti kyllä voi elää ja tulla toimeen. Mutta eipä kuule juuri tupakkamiesten valittavan korttiannosten pienuutta, vaikka monet heistä myöntävät rauhan aikana polttaneensa päivässä sen, mitä nyt saavat viikkoa kohti. Ei kuule pahoin valitettavan säännöstelyn ulkopuolella myytävän tupakan kalleuttakaan — sota-aikana tosin kun koetettiin hinnalla millä hyvänsä saada »sinne jonnekin» menevään pakettiin ylimääräinen savukelaatikko, kuuli siitä maksettavan yletömiäkin hintoja. Mutta nyt kasvattaa ja polttaa presuja mies kuin mies, tupakkaa on suurin piirtein puuttumatta lukuunottamatta vanhan ja uuden sadon välistä rajaaikaa, ja kotona kasvatetun kessun voimalla miehet pysyvät tyytyväisinä, työntelevät töitään, tarjoavat kahdestakin jälellä olevasta pillistä vielä toisen juttukaverilleen ja miettivät ja parantelevat tätä matoista mailmaa juuri yhtä pontevasti kuin ennen Klubi 7:n. Työmiehen — ja mitä ne kaikki olivatkaan nimeltään — valtakautena. Ennen sotaa pidettiin vähän niinkuin vanhan kansan miehenä sitä, joka viljeli nurkantakaista — nyt tosiaan tuskin näkee sellaista kasvitarhaa, jossa ei vihannoisi havanna tai amerforst tummanviheriänä ja rehevänä kuin nuori metsä. Nuo tupakkamaat antavat meille hyvän opetuksen: muukin pula on voitettavissa yhtä loistavasti kuin kauppatupakan puute.

Elintarviketuotantoon osallistuminen on asia, josta monet vastaavat, etteivät he ole siihen tilaisuudessa. Eivät ehkä ihan kaikki meikäläiset olekaan, mutta useimmat kyllä voivat olla, ainakin välillisesti siinä mukana, jos haluavat.

Katsokaamme vähän, mitä meiltä puuttuu ja mitä voimme omaan kulutukseemme toimittaa. Jo vanhan sadun hiiriemo opetti poikasilleen, että hyvä maistuu makialta, ja lisää makeuttahan meidänkin kielemme kaipaisi. Rauhanaikana tosin totuimme nauttimaan niin runsaasti makeutta, ettei se aina ollut enää terveellistäkään. Meidän ikäkautemme ihmiset muistavat, kuinka hammaslääkärit varoittivat antamasta lapsille liikaa karamellejä, koska ne pilasivat lasten hampaat. Mutta itkevän ja ällittelevän lapsen suu tukittiin niin helposti ja niin usein karamellillä. Ja kiltti lapsi sai kiltteytensä kiitokseksi karamelliä. Nykyiset lapset eivät karamelliä tunnekaan, tuskin ymmärtävät sitä suuhunsa pistää, jos jostakin sattuvat sellaisen saamaan. Heidän hampaitaan ei särje niinkuin meidän hampaitamme ennenmuinoin särki ja he näyttävät olevan kiltimpiä ja tottelevaisempia kuin me, karamelleilla palkitut ennen olimmekaan. Samoin saattoi ennenmuinon joku syödä makeata niin paljon, että sai mahansa kipeäksi. Oikeastaan on siis hyvä, ettei makeutta ole saatavissa yhtä helposti ja yhtä paljon kuin ennen. Korvikekin maistuu oikein hyvältä aivan ilman sokeria, siihen pian tottuu. Eihän siitä monta vuosikymmentä ole kun sokeri oli harvoin saatua suurta herkkua, ja se pieni kipinä, mikä sokeria saatiin kahvikuppiin, oli niin perin pieni, ettei se kahvia paljoakaan makeuttanut, ja hyvältä se kahvi silloinkin maistui. — Mutta ruokataloudessamme käyttäisimme mielellämme enemmän makeutta, se antaisi ruokiin ja leipomisiin enemmän makua. Ja sokerin avulla saataisiin marjoja niin hyvin säilymään talven yli. Niinpä niin. Tosin marjoja saamme säilymään paljo vähemmällä sokerilla kuin ennen käytimme — monet marjalaadut kuten vain esimerkkinä mainitakseni suomuuraimet, karviaismarjat ja puolukat samoin kuin marjoihin rinnastettava raparperi säilyvät aivan ilman sokeriakin. Saa sitten kun säilykkeestä ruokaa valmistaa panna makeutta sen kuin varat sallivat ja mitä laatua varat sallivat. Yli korttiannoksen tuottavat meille makeutta mehiläiset, jotka kokoavat sitä kukkien rajattomista mesivarastoista. Ei ole ihme, että mehiläishoito on meidän oloissamme leviämässä. Tässä tilaisuudessa esitetään erikseen esitelmä mehiläishoidosta, niin jätän koko asian tässä sen enemmittä mainostuksitta, samminkin kun epäammatti-ihmisenä helposti iskisin kirveeni kiveen, ja tyydyn vain ilmituomaan ihailuni niille, jotka ovat kesyttäneet mehiläisiä hyötyeläimikseen ja saavat niistä ihanaa hunajaa itsellen ja meille muillekin asti. Ja muistellaan nyt tässä yhdessäkin, kuinka esim. raparperiruuat hunajalla makeutettuina ovat ihania. Niinikään sokerijuurikkaita kasvattamalla ja niistä siirappia valmistamalla olemme oppineet saamaan valtavia määriä makeutta ruokatalouteemme lisäksi. Onhan kotitekoisella siirapilla makeutettu puolukkapuuro aivan verrattoman hyvää ja kotitekoisesta siirapista saa niin ihania piparkakkuja, ettei parempia kukaan voi pyytää. — Siirapin valmistuksesta on niin suuri työ, saattaa joku sanoa, ja se onkin myönnettävä, mutta se vaiva meidän on toki nähtävä, jos mieli saada suunsa ylimääräisen makeaksi. Ja kun sen siirapinkeittämisen vaivan kerran näkee, niin siitä riittääkin makeutta sitten taas pitkäksi aikaa.

Kasvitarhapalstamme antaa meille paljo muutakin kortitonta hyvää kesän ensimäisistä vaaleanvihreistä salaateista, herneihin, juurikkaihin, kaaleihin, kurkkuihin ja tomaatteihin asti. Nämä kaikki jatkavat paljo ruokaamme tehden samalla kesäisen ruokavaliomme terveelliseksi, monipuoliseksi ja herkulliseksi, niistä saamme vielä paljo evästä talven varallekin. Erittäin sellaisina vuosina, jolloin perunasta tulee huono sato on näillä perunan lisukkeilla ensiarvoinen merkitys. Nyt arvaan jo jonkun sanovan, että mikäs niitten on kasvattaessa hyviä keittiökasveja, joilla on maata, mutta kaikilla ei sitä ole. Ja esim. tänä keväänä oli hyvin vaikeata saada vuokrata maata viljelyspalstaa varten. Luulisin, että sittekään ei pienen vuokrapalstan saaminen kohtaa voittamattomia esteitä, jos asia ajoissa sovitaan ja jos sitoudumme maksamaan palstamme vuokran työpäivillä. Työpäiviä talossa tarvitaan ja muutama jo etukäteen tehty työpäivä varmentaa aina palstansaantimahdollisuuttamme. Mutta se, joka tulee taloon työpäiviä tekemään, tehköön myös työtä talossa ollessaan. Täytyy tunnustaa, että monessa tämän puolen talossa on saatu oikein kauhu niihin tilapäisiin työntekijöihin, joita kaupungeista pakolla tuotiin muutamaksi päiväksi muka maalaisia auttamaan. Jos tuollainen tilapäinen talossa olija koko työn ajan lörpöttelee, päivittelee maalaistyön raskautta, säälii hyviä vaatteitaan, odottaa työpäivän päättymistä sekä lopuksi erinomaista pitoateriaa, ei pidä ihmetellä, vaikkei hänen apuaan seuraavalla kerralla talossa tarvittaisikaan. Mutta sellainen työntekijä, joka tekee työnsä reippaalla mielellä, itselleen ehdottomasti helpointa tehtävää vaatimatta, yrittäväisenä, hän otetaan mielellään taloon töihin vastakin, ja hänelle maksetaan mielellään palkka luonnossa, joko vuokrapalstana taikka muina luonnontuotteina, kuinka kulloinkin sovitaan.

Puutteista puheen ollen mainitaan usein myös lihan puute. Tuo 8 markan korttiannos kuukautta kohti ei todella ole suuri. Mutta lihankin puutetta voidaan poistaa pitämällä itse kotieläimiä, onhan n.s. tuottajan annos sentään aivan toinen kuin n.s. korttilaisen. Tarkastakaamme nyt melkein tai aivan maattomien lihantuottamismahdollisuuksia. Porsas se on paras lihantuottajaeläin. Moni sellainen, joka aikaisemmin oli tottunut aina vain ostamaan lihaa on nyt kesä kesän jälkeen ruokkinut omaa porsastaan ja alkutalvesta onnellisena suolannut lihat pyttyyn ja valmistanut makkarat ja syltyt ja muut rasvaiset herkut, mitä lihavasta porsaasta voi saada. Porsaitten saanti on erittäin tänä kesänä ollut vaikea, ja moni, joka mielellään olisi keväällä ottanut porsaan, on sitä suotta saanut kuulustella. Mutta porsaan saamisesta sanon saman minkä vuokrapalstan saamisestakin: ostaja, joka suostuu maksamaan porsaansa työllään on aina edullisemmassa asemassa kuin toinen, joka maksaisi siitä rahalla, vaikka lupaisi maksaa kalliinkin hinnan. Muutama kunnon työpäivä kiireisenä kesäaikana on talossa hyvin tarpeellinen ja sitä maksua vastaan on helpointa saada porsas. — Sanoisin vain edelleen, että joka varaa itselleen porsaan varatkoon sille myös ruokaa. Ei porsas itsellään kasva ja liho, se vaatii paljo ja hyvää ruokaa ennenkuin siitä voi kehittyä unelmiemme uljas sika. Senkin on moni sellainen siankasvattaja saanut katkerasti oppia, joka vasta säännöstelyn aikana on opetellut sikaa ruokkimaan. Pienen perheen vaatimattomilla talousjätteillä

ei sikaa kasvateta. Eikä kesäporsas aluksi sanottavasti ruohoakaan voi syödä ja hyödykseen käyttää. — Jos ruokavarat tuntuvat niukoilta, onkin useimmiten edullisempi ottaa lampaankaritsa tai parikin kesäksi kasvamaan, ja niitä näinä keväinä on sentään ollut suurin piirtein saatavissa sen kun ostajat ovat halunneetkin. Lammas onkin yhtäkkiä tullut oikein muotieläimeksi. Hyvä, terve keväinen karitsa kasvaa syksyyn mennessä oikein komeaksi eläimeksi. Lammas oppii syömään ruohon ja lehdeksien lisäksi talousjätteitä, ja syksyllä, ennenkuin lammas pannaan penkkiin olisi se oikein lihotettava vaikka keitetyillä perunoilla. Kun lihava lammas teurastetaan, saadaan siitäkin paitsi uljasta lihaa myös hyvä annos kaunista valkoista rasvaa. Lieneekö niin erinomaista paistinrasvaa muuta ollenkaan kuin lihavan lampaan munuaistalista sulatettu. Mainitsin äsken, että voisi olla parikin lampaankaritsaa yhtaikaa. Useinkin yksinäinen karitsa ikävöi, mutta pari viihtyy hyvin yhdessä. Ja melkein siinä kun ruokkii ja hoitaa yhden lampaan ruokkii ja hoitaa kaksikin. Lampaista on suuri hyöty myös villan muodossa, mutta siihen palaamme uudelleen toisessa yhteydessä. — Lihan tähden pitävät monet kanojakin, ja kanin liha on ainakin näihin asti ollut kortitonta lihaa. Tosin ei yhden kanin ruhosta paljo lihaa saada, mutta kun kaneja tavallisesti on monta, tuntuu niistäkin saatu lihanapu sentään taloudessa. Kanikin on lihotettava ennenkuin se teurastetaan, muuten se liian selvästi muistuttaa mieleemme vanhan sananparren: »nälkäinen syö vaikka jänistä». Laihan eläimen teurastaminen ei koskaan ole edullista, olkoon kysymyksessä eläin mikä hyvänsä.

Maidon puutetta valitetaan myös. Maitoannokset ovatkin nyt todella paljo pienemmät kuin mitä aikaisemmin totuimme käyttämään. Ainoastaan lisäämällä lehmiä ja lypsättämällä niitä entistä paremmin saamme maitoannoksen nousemaan, ei mitenkään muuten. Mutta me täällä Satakunnassa, erittäin tyrvääläiset olemme tottuneet maito-annosta jatkamaan kutunmaidolla, ja sehän on korttivapaata maitoa. Jotkut kuttua tuntemattomat ihmiset joskus epäillen kyselevät, voiko kutunmaitoa käyttää muuhun tarkoitukseen kuin juustoon, mutta eivät hekään mausta erottaisi lehmän- ja kutumaitoa, jos molemmat ovat siististi hoidetut ja kunnolla jäähdytetyt. Ja kutumaitoahan sopii käyttää niin moneen tarkoitukseen: piimäksi, keittoihin j.n.e., ellei tahdo kaikkea juustoiksi tehdä. Vieläpä väitetään, että tuberkuloottiselle ihmiselle kutunmaito olisi terveellisempää kuin lehmänmaito, ainakaan ei kutuissa ole tavattu tuberkuloosia.

Itsestään on selvää, että metsiemme arvokkaat syysaarteet, marjat ja sienet on korjattava talteen. Sitä kortitonta ravintoa ei kannata jättää mätänemään. Elintarpeitten tuottamista on sekin, kun niitä metsistä kootaan ja tuodaan ruokatalouteemme, joko noukkijain itse syötäväksi tai toisille myytäväksi, kuinka kunkin ravintoainetilanne sallii.

Ehkä enemmän vielä kuin ruuan puutetta kuulee nykyisin valitettavan vaatetustarpeen puutetta. Onkin totta, että vaatetustarpeista, etenkin varsinaisista työvaatteista voimme vielä olla lujilla. Vanhat työvaatteet ja -jalkineet alkavat kulua loppuun ja uusien saanti kaupoista on vaikeata — useimmilla meillä jää kortissa pisteitä käyttämättä. Vaatetusasioissa on sanottava, että meidän tulee hoitaa ja korjata vaatteitamme huolellisesti, vielä huolellisemmin kuin olemme tähän asti tehneet, siten saamme jatketuksi niille ikää. Ja vaatteelle on tällä kertaa ikä suureksi kunniaksi. Mutta osa vanhoja vaatteita kuluu niin niuki, ettei niistä korjaamallakaan saa pidettäviä, ja silloin tarvitsemme niitten tilalle uusia. Parasta on silloin taas omintakeinen apu. Lampaat ne antavat meille parasta vaateapua. Jää siitä hiukan itsellekin, vaikka luovutuksensa ensin täyttää. Kesäkaritsankin saa keritä elokuun alussa ensi kerran ja marraskuussa toisen kerran, joten siitäkin voimme saada jopa 2 kg villaa ennen sen teurastamista. Villan karstaamme ja kehräämme mieluimmin kotona, että saamme oikein täysivillaista lankaa. Ja kun sellaisesta kudotaan kangasta tai vartailla villasukkaa, villapaitaa tai mitä kulloinkin tarvitaan, niin eipä tarvitse talvella hevosajossakaan palella, vaikka pakkanen nurkissa paukuttelisi. — Muuten on tässä yhteydessä mainittava, että kaikki kuluneet villakudinlumput kannattaa kerätä ja vaihtaa kudinlankaan tai kankaaseen, mitä kukin kipeimmin tarvitsee. Ei siten tosin täysivillaisen arvoista saa, mutta kyllä hyvää ja kestävää tavaraa. Ja onhan eduksi sekin, että kaikki koinruoka tulee siivotuksi pois nurkista ajelemasta. Lumppujen kerääminen kerta kerran jälkeen kannattaa tehdä, ja ihmeeksemme saamme nähdä, että niitä myös kerta kerran jälkeen meiltä löytyy, vaikka luulemme jo moneen kertaan kaikki lumppumme loppuun käyttäneemme. — Puuvillaa emme kykene itse tuottamaan, siihen tarvitaan paljo lämpimämpi maa kuin Suomi on. Mutta sensijaan peltomme kasvaa pellavaa, ja ihanaa ja uljasta pellavaa kasvaakin. Ja pellavasta saadaan alimmaista ja päällimmäistä pidettävää vaatetta, tulee vuodeliinoja ja pyyhkeitä, tulee vaikka mitä. Aarin ala

pellavaa antaa meille vaateapua jo monen vaatetuskortin verosta, ja laadultaan parempaa vaatetusapua kuin vaatetuskortit koskaan kykenevät antamaan. Pellavakin olisi vielä kotona valmistettava ihan langaksi ja kankaaksi asti, että se tulisi oikein kestävää. Vahinko, että kehruutaito rauhan ajan helpon kankaitten saannin aikana niin on mennyt takaperin. Jospa me oppisimme taas yhtä näppärästi kehräämään kuin tässä takavuosina vaikka virkkasimme pitsiä, niin pian olisi meillä taas vaatteenpuolta niin ettei kannattaisi valittaa sitä kun pisteillä ei satu saamaan mitään. — Pahin vaatetusasia on jalkineet. Kesällä tulee vähällä toimeen, mutta talvella on pahempi. Pakkasjalkineena ei sentään mikään voita satakuntalaista tallukasta. Ja ihme, että sitä tallukkaan ainesta aina vielä kokoontuu, vaikka niihin niin paljo tavaraa menee. Mutta tallukas ei sovi märällä kelillä. Silloin täytyy käyttää puujalkinetta, ellei nahkaa eikä kumia saa. Puujalkine on siinä suhteessa muita etevämpi, että se on aina kuiva ja lämmin. Meistä vanhemmista ihmisistä saattaa tuntua, että puupohja kuuluu nuoren, sukkelan ihmisen jalkaan, vanha on sillä kankea liikkumaan. Mutta kun puukenkää rupeaa pitämään, niin sepä onkin niin luonnikas, vanhemmankin ihmisen jalassa, että kyllä siihen auttamattomasti ihastuu. Kovan kopinan se kyllä pitää, mutta silloin kun täytyy kulkea hiljaa, sopii potkaista puukengät ovinurkkaan ja kulkea sukilla tai paljain jaloin, riippuen siitä, onko kesä vai talvi. Hollantilaiset, jotka ovat innokkaita puukengän käyttäjiä, kuuluvat käyttäneen sitä tapaa aina, ei yksin jalkinepulan aikana. Lattiain kulumisenkin, samoin huoneitten siistinä pysymisen tähden se on erinomaisen hyvä tapa. — Ja sukat sitten. Muotia on paljo arvosteltu, ja pidetty turhanpäiväisenä niitä ihmisiä, jotka kulkevat aina muodin mukaisesti. Mutta on se muoti joskus viisaskin, esimerkiksi nyt kun kesämuotiin kuuluu kulkea paljain säärin. Ohuita kesäsukkia on ylen vaikea saada, ja jos jotkut, ohuet kuin hämähäkin seitti, onnistuu kaupan tiskin alta saamaan, eivät ne kestä mitään, ja niitä on kovin vaikea korjata. Mutta niitähän ei tarvitakaan. Ei varmasti kukaan ihminen ole niin viluinen, että tänä kesänä olisi sukkia tarvinnut lämpimän tähden. Kyllä me ne pelkkää taatia näin vuosin jalkaamme vedämme. Heinässä ja elossa tarvitaan sukat säären suojana, mutta siinä ei tarvitse olla ohuet hämähäkinseittiset, vaan siihen sopivat jotkut vanhat vahvemmat, ja niitä meillä ihme kyllä on. Talviaikana tarvitaan välttämättä sukkia pakkasta vastaan, ja taas on muoti viisas, valkoiset tai harmaat lampaanvillaiset sukat ovat oikein muodikkaat, ei yhtään enää tarvitse niitä pitää vähemmässä arvossa kuin tehtaalaisia trikoosukkia, joita ennen niin paljo tarvitsimme ja kulutimme.

Kolmas suuri puute meillä on polttoaineesta. Sota toi muotiin motinteon muillekin kuin niille, jotka siihen aikaisemmin olivat tottuneet. Tosin siinä monta sahanjännettä on päässyt ja monta kirvesvartta katkennut käyttäjän nolouden ja tottumattomuuden tähden, mutta onpa vaan sellaisia motintekijöitä muutamista tullut, ettei yhtään tarvitse hävetä ammattitekijäin rinnalla. Ja käpyjä ja risuja voi koota kuka välinsä, ja lämmintä niistäkin lähtee, kävyistä ja risuista, monta puuropataa ja monta korvikepannua niillä on kiehutettu ja toivottavasti kiehutetaan vastakin. Mutta varsinainen motinteko on vallan verratonta urheilua ja voimistelua varsinaisesti muuta työtä tekevälle. Raitis ilma ja pihkainen puun tuoksu sekä reipas liikunto ovat sekä virkistäviä että rauhoittavia. Joka niitä ei tunne, siltä puuttuu paljo.

Olen tässä tahtonut vain ottaa esimerkin sieltä, toisen täältä keinoista, joilla voimme pulaa vastustaa. Todellinen suuri puute, nälänhätä ja kurjuus ovat aina seuranneet sodan kintereillä. Sellainen kuuluu uhkaavan nytkin monessa Europan maassa. Siksi meidän, jotka tässä suhteessa olemme paljo paremmassa asemassa kuin useat muut, ei sovi puutetta ruikuttaa. On rumaa valittaa puutettansa silloin jos ympärillä vallitsee vielä suurempi puute, vaan milloin meidän kohdallamme puute nostaa päätänsä, silloin koetamme itse tehdä voitavamme sen torjumiseksi. Ja uudelleen ottakaamme esimerkki tupakkamiehistä. Jos jollakin on kaksi pilliä jäljellä tarjoaa hän siitä toisen jollekin jolta puuttuu. Älkäämme mekään olko itsekkäitä nauttimaan omasta hyvästämme jos naapurimme on puutteessa. Pienikin anti, jota seuraa lohduttava, rohkaiseva sana, hyvä hymy, lämmin kädenpuristus otetaan kiitollisuudella vastaan ja tuo antamisen ilon ja siunauksen antajallekin. Köyhäksi jää rikkaissakin oloissa elävä, joka jää sitä iloa vaille. Puutteen ja vaikeitten aikojen tullen olkoon erikoisesti ohjeenamme Kristuksen neuvo: »Autuaampi on antaa kuin ottaa.»

Kallistuneitten kustannusten

tähden emme toistaiseksi voi ottaa julkaistavaksemme henkilö- tms. kuvia. Toivottavasti ensi vuoden puolella se taas käy mahdolliseksi, kun lehtemme tilaushinta kohoaa. *Toimitus.*

TURUN KUUROMYKKÄIN RAITTIUSYHDISTYS 40-VUOTIAS

T.k. 20 päivänä tulee kuluneeksi 40 vuotta Turun Kuuromykkäin Raittiusyhdistyksen perustamisesta. Tämän juhlapäivän johdosta omistettakoon tälle kuuromykkäin keskuudessa toimivalle valistustyöntekijälle muutamia muistosanoja.

Kun Turun kuuromykkäinkoulu oli perustettu 1860, pääsi sieltä muutamien vuosien kuluttua oppilaita, joista toiset jäivät paikkakunnalle töihin. Vähitellen heidän joukkonsa lisääntyi. Tämän viittomakoulun elinaika oli 38 vuotta. Tällä ajalla kävi siinä kaikkiaan 515 kuuromykkää. Koulusta päässeet oppilaat joutuivat Turussakin elämään enimmäkseen itsekseen ilman kiinteämpää yhteyttä ja johtoa alttiina elämän vaaroille. Vasta 1886 saivat viittomakoulun käyneet kuuromykät yhdyssiteen, oman yhdistyksensä, jonka perusti koulun opettaja David Fredrik Hirn. Tämä yhdistys, Turun Kuuromykkäinyhdistyksen nimisenä, kokosi hajallaan olleet kuuromykät yhteisiin kokouksiin. Perustettuun uuteen yhdistykseen liittyi paikkakunnan kuuromykkäin parhaimmisto ja vähän myöhemmin useita heidän kuulevia ystäviään, jotka kaikki koettivat levittää valistusta ja hyviä tapoja kuuromykkäin keskuudessa. Mutta osa paikkakunnan kuuromykistä oli vuosien vieriessä ajan tavan mukana joutunut enemmän tai vähemmän alkoholin orjuuteen. Varsinkin viime vuosisadan lopussa väkijuomain käyttö heidän keskuudessaan oli huomattavasti lisääntynyt. Tämä huomattiin heidän kuulevain ystäväinsä taholta. Ensimmäisenä opettaja Aapo Jukola, joka oli pitänyt raittiusesitelmiä Turun Kristillisessä Raittiusseurassa, alkoi pitää myöskin kuuromykille esitelmiä väkijuomain turmiollisuudesta. Myöskin turun Kuuromykkäin auttajayhdistyksen johtokunta kiinnitti huomiota asiaan. Mm. se lähetti erään taloudellisesti ja henkisesti rappeutuneen, väkijuomiin sortuneen nuoren kuuromykän kaivertajan Raittiuden Ystävien alkoholistiparantolaan Yläneelle. Johtokunnan kokouksessa opettaja J. K. Palomaa pyysi Auttajayhdistystä ryhtymään toimenpiteisiin kuuromykkäin raittiusyhdistyksen perustamiseksi Turkuun ja siinä tarkoituksessa pyytämään Turun Kuuromykkäin silloista puheenjohtajaa maisteri E. Lückiä kutsumaan asianharrastajia kokoukseen. Näin tapahtuikin, ja kokous pidettiin 20 päivänä syyskuuta 1905 kuuromykkäin huoneistossa. Siinä päätettiin yksimielisesti perustaa Turun Kuuromykkäin Raittiusyhdistys, johon heti liittyi 17 jäsentä. Sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin opettaja J. K. Palomaa ja johtokuntaan opettajatar E. Erich, maisteri E. Lück, opettaja Elis Vilkki, rouva E. Virtanen ja neiti M. Vikström. Samassa kokouksessa päätettiin liittyä paikallisosastona Raittiuden Ystäviin, jonka yhteydessä se on toiminut säännöllisesti tähän asti. Yhdistys on tehnyt järjestelmällisesti raittiustyötä ei ainoastaan Tu-

J. K. Palomaa,
puheenjohtaja 1905—20.

russa ja sen ympäristössä, vaan edempänäkin Suomessa. Sen tunnuslauseena on ollut: Suomen kuuromykät raittiiksi! Esitelmiä ja puheita on sitäpaitsi pidetty Helsingissä, Tampereella, Salossa, Loimaalla, Tyrväällä, Kiikassa, Huittisissa, Porissa, Kokemäellä, Vaasassa, Kurikassa, Ilmajoella, Seinäjoella, Lapualla, Alavudella, Viipurissa, Lappeenrannassa, Kotkassa, Hollolassa, Iitissä, Valkealassa, Luumäellä, Sortavalassa, Lahdessa, Inkeroisissa, Riihimäellä, Forssassa, Pöytyällä, Hausjärvellä, Paraisilla, Ahvenanmaalla, Jyväskylässä, Hangossa, Tammisaaressa, Taalintehtaalla, Nauvossa, Halikossa, y.m. Näissä tilaisuuksissa on joka paikassa ollut runsaasti osanottajia. Pidettyjen esitelmien lukumäärä nousee useampiin satoihin ja Turussa toimeenpantujen ohjelmallisten iltamain lukumäärä tekee noin 340. Raittiusesitelmien pitäjissä ovat olleet E. Lück, J. K. Palomaa, Elis Vilkki, E. J. Pesonen, F. Talvikoski, Elin Virtanen, Edvin Raitanen, Armas Vilkki, Janne Lehtimäki, Justus Heino, Elias Savisaari, Kosti Lehttinen, U. Kierimo y.m.

Raittiusiltamissa, joihin kuuromykät ja kuurot ovat valmistaneet esitelmien lisäksi paljon muutakin raittiutta valaisevaa ohjelmaa, ja raittiustilaisuuksissa on jaettu runsaasti raittiutta koskevaa kirjallisuutta ja annettu neuvoja ja kehoituksia raittiiden ja siivojen elämäntapojen noudattamisessa. Ne ovat olleet suurena apuna monille kiusausten keskellä taisteleville tovereille ei vain Turussa, vaan ympäri maata. Yhdistyksen ehdoton ja vakaumuksellinen raittiustyö on vaikuttanut, että raittius ja hyvät tavat ovat lisääntyneet

Elias Savisaari,
puheenjohtaja 1921— edelleen.

ja levinneet kuuromykkäin keskuudessa. Siitä yhdistys onkin saanut tunnustusta yhtenä kuuromykkäin tärkeänä valistustyöntekijänä.

Vuosien kuluessa yhdistys on hankkinut itselleen hyvän raittiusopetusvälineistön ja kirjaston. Jäsenlukukin on Turussa ja sen ympäristössä 40 vuoden kuluessa kasvanut pienestä alusta yhä suuremmaksi. Nykyinen jäsenmäärä lienee n. 70.

Aineellista avustusta yhdistys on saanut Turun Kuuromykkäinauttajayhdistykseltä, Suomen Kuuromykkäinliitolta, Raittiuden Ystävien Turun piiritoimikunnalta, Turun Säästöpankilta ja Turun valtuustolta.

Yhdistyksen puheenjohtajina ovat olleet opettaja, sittemmin tarkastaja J. K. Palomaa vv. 1905—1920 ja vaatturi Elias Savisaari 1921—.

Varapuheenjohtajina, sihteereinä ja rahastonhoitajina on ollut useita eri henkilöitä.

Oman lipun T.K.R.Y:s sai 1915. Luonnoksen siihen on piirtänyt taiteilija Säyele Angervo ja sen on ommellut nti V. Kyllönen. Muutamia vuosia aikaisemmin yhdistys sai myöskin oman sinivärisen raittiusmerkkinsä.

Turun Kuuromykkäin Raittiusyhdistyksellä on takanaan pitkäaikainen, yhtäjaksoinen ja kunniakas toiminnanaika raittiusaatteen tunnetuksi tekemisessä jo siivojen elämäntapojen levittämisessä viittomakoulun käyneiden kuuromykkäin ja puhekouluista päässeiden kuurojen keskuudessa. Tässä työssään yhdistys on saanut aikaan paljon hyviä ja siunausrikkaita tuloksia. Mutta sen aika ei ole vielä täytetty. Yhä edelleen tulee yhdistyksen työ jatkumaan sillä nykyinen vaikea ja turmiollinen alkoholistinenkin aika vetää monet kuurot samoin kuin kuulevatkin väkijuomain nauttimisen liukkaalle ja pettävälle tielle. Varsinkin on raittiustyötä tehtävä nuorten kuurojen keskuudessa. Heidät on ohjattava harrastamaan raittiutta ja inhoamaan alkoholia jo varhaisnuoruudessa. Ohjaamisen tulee alkaa ja tapahtua jo kuurojenkoulussa, joihin on vihdoinkin saatava raittiusopetukselle omat viikkotuntinsa.

Taivaallinen Isämme, joka on ihmeellisesti auttanut Turun Kuuromykkäin Raittiusyhdistyksen 40-vuotista työtä, ohjatkoon, tukekoon ja siunatkoon edelleen hiljaisen maailman taistelua väkijuomain käyttöä vastaan.

NIKKARILAN KUULUMISIA

Me Nikkarilan talouskoulun tytöt pidimme äitienpäiväjuhlan helatorstaina. Juhlaan kutsuimme ympäristön äitejä. Juhla alkoi klo 2. Ensin eräs oppilas piti tervehdyspuheen ja sitten seurasi muuta ohjelmaa. Klo 3 pidettiin korviketauko. Ruokasali ja korvikepöytä olivat kauniisti koristetut ja äidit saivat korviketta monenlaisten leipien kanssa. Korvikkeen jälkeen näytimme kauniin kukkaskuvaelman. Johtajatar Elsie Roos kertoi lähetyssaarnaajien työstä ja emännöitsijä luki kertomuksen. Juhla loppui virteen ja loppurukoukseen ja äidit hajaantuivat koteihinsa, lausuen toivomuksensa että vastakin pidettäisiin samanlaisia juhlia.

Juhannuksena oli täällä vieraana Kuopion sokeainkoulun johtaja Lehvä perheineen. Juhannus meni oikein hauskasti. Aattopäivänä pystytimme koivuja portaitten viereen ja muutenkin laitoimme kaikki juhlakuntoon. Illalla klo ½9 lähdimme kokolle. Se oli komea kokko. Oikein vanhan ajan tapaan veneen puolikkaat pystyssä ja oksia ympärillä. Ensin piti tilanhoitaja tervehdyspuheen. Sen jälkeen sytytettiin kokko. Se paloi niin komeasti, että liekit löivät yli puiden latvojen. Oli oikein juhannuksen tuntua, mutta tietenkin sääsket kerääntyivät meidän kiusaksi, eikä kestänyt kauankaan kuin näkyi melkein jokaisella vitsa kädessä läiskimässä sääskiä. Sitten lausui johtajatar runon ja monet oppilaat vuoron perään esittivät ohjelmaa. Välissä pidettiin tauko ja tarjottiin kaikille Emo-

Pieni vastine toim. Rurik Pitkäselle erään lausunnon johdosta Kuuromykkäin Lehden N:ossa 3.

Juhlajulkaisun sivulla 8 kirjoitetaan m.m.: »Useimmat Helsingin kuuromykistä olivat siihen aikaan yksinkertaisesti juoppoja». Koska toim. Pitkänen erityisesti on tarttunut tähän lausumaan ja sen perusteella esittänyt joitakin mietelmiä sekä tehnyt johtopäätöksiään, pyydän täten saada antaa pienen selityksen. Se, joka ajatuksella lukee koko kappaleen, huomaa kyllä, että k.o. lausuma on esitetty vain taustaksi, jota vastaan sitä selvemmin näkyisi se hyvää tekevä vaikutus, joka H.K.Y:llä aivan alusta alkaen on ollut jäseniinsä, ja sitä varten, että heräisi kiitollisuutta Jumalaa kohtaan, joka on ollut läsnä auttaen usein vaikeassa työssä.

Ja tämä on, ikävä kyllä, totuus Helsingin kuuromykistä ennen H.K.Y:n perustamista ja sen perustamisen aikoihin. Tarvitsee vain lukea ensimmäisten vuosien pöytäkirjoja ja vuosikertomuksia tullakseen tästä vakuuttuneeksi. Herra Pitkänen tuskin lienee ollut syntynyt siihen aikaan, joten hänen arveluillaan ei ole todellisuuspohjaa. Minähän en ole sanonut, että kaikki olisivat olleet väkijuomiin meneviä, ja säännölliset, kunnolliset kuuromykät tahtoivat niin mielellään tehdä jotakin auttaakseen tovereitaan. Asian laita ei suinkaan ollut niin, että nämä, viinaanmenevät, olisivat saaneet aikaan H.K.Y:n, niinkuin herra Pitkänen kirjoittaa: »Heidän toimintansa tuloksena on H:gin yhdistys sitä mikä se nyt on, jäsentensä viihtyisä kokoontumispaikka». Ei, nämä eivät kylläkään ole jättäneet mitään syvempää jälkeä, mutta on totta, että heidän tähtensä, säälistä heitä kohtaan tarmokkaat, kunnolliset kuuromykät olivat niin innokkaita saamaan yhdistyksen aikaan.

Minun mielestäni ei ole sopivaa, että herra P. niin yliolkaisen keveästi puhuu »snapsujen» ottamisesta ikäänkuin se kuuluisi hyvään tapaan ja että se olisi siksi puolustettavissa. Ei, silloin kun nähdään, että joku on todellakin väkijuomien orja, silloin ei koeteta sekoittaa asiaa suostuttelevin sanoin, vaan silloin noustaan taisteluun pahaa vastaan. Siitä, etten historiikissa ole liioitellut, todistaa sekin, että minä useamman kuin yhden kerran olin tulkkina poliisikamarilla, kun joku kuuromykkä oli viety »putkaan» joko sopimattoman käyttäytymisen, juopumuksen aiheuttaman varkauden tai muun rikkeen takia.

Tahdon vielä huomauttaa siitä, että se, mitä historiikissa kirjoitin, ei suinkaan ole tarkoitettu kuuromykkien painamiseksi. Mitenkä se olisi mahdollista, kun aina on rakastanut kuuromykkiä, ja kun heidän hyväkseen on omistanut nuoruutensa ja parhaitten vuosiensa voimat? Ei, kuten sanottu, minä tahdoin vain saada esille sen taustan, jota vastaan selvästi näkyy mikä siunaus ja hyöty H.K.Y:stä on ollut.

Helsingissä, kesäkuun 8 päivänä 1945.

Elma Ignatius.

Ylläolevan johdosta huomautan, että rva Ignatius, joka on yksi harvoista ja epäitsekkäistä kuuromykkäin ystävistä, on lukenut viittaukseni hänen laatimaansa HKY:n juhlajulkaisuun aivan väärin. Ei siinä ole väitetty, että yhdistyksen kehitys olisi ollut juoppojen ja muiden sellaisten ansiota. On vain tahdottu sanoa, että ei suurin osa Helsingin kuuromykistä ole yhdistyksen perustamisaikoihin ollut juoppoja, vaan kunnollisia ja kunnioitettuja ihmisiä sen mukaan kuin minä olen perustamisesta saakka mukana olleilta ja myöskin p.o. juhlakirjassa mainituilta henkilöiltä kuullut, joskin he ovat olleet oman aikansa lapsia, eivät sen parempia eikä huonompia kuin kuulevatkaan. Kun he itse — tosin asian outouden vuoksi joittenkin kuulevien avustamana — ovat perustaneet yhdistyksensä ja myöhemmin oman liittonsakin, ovat he sillä tahtoneet osoittaa pyrkimystänsä parempaan ja kehittää näissä omissa järjestöissään kykyjänsä ja palvella yhteistä hyvää. Älköön väheksyttäkö niiden harvojen todellisten kuuromykkäin ystäväin panosta, jotka ovat ilman itsekkäitä vaikutteita — palkan tai kunnian pyyntöä — olleet mukana ja antaneet apuansa, mutta älköön sitä myös liioiteltako. Ei kannettu vesi kaivossa pysy, ellei maaperässä itsessään ole lähdettä mistä se pulppuaa. Ilman kuurojen omaa toimintaa ei olisi päästy siihen missä nyt olemme. Yhdistystoiminta antaa kuuroille mahdollisuuden omatoimisuuden avulla kehittää ja käyttää kykyjään yhteiseksi parhaaksi ja tekee heistä sosiaalisia kansalaisia. Annettakoon heille siihen tilaisuus alistamatta heitä kuulevien holhouksen alaiseksi. Älköön masennettako heitä käyttämällä mustaksimaalausta ja liiottelua, koska heillä on muutenkin paljon suuremmat vaikeudet edessään kuin kuulevilla. Eivät nykypäivien kuurot halua olla piiriinsä kuulumattomien holhottavina, mutta pitävät kyllä arvossa sitä, jos joku kuuleva ystävä vaikeuksien sattuessa tahtoo auttaa, kunhan saavat muuten hoitaa omat asiansa.

R. Pitkänen.

---

naadia. Sen jälkeen puhui johtaja Lehvä kuuromykkien opetuksesta ja puhui muutamia sanoja juhannuksesta ja kesän tulosta. Sillä välin olikin kokko jo palanut enimmäkseen ja niin kokoonnuimme piiriin oppilas Maikki Käpin pidettyä huvittavan kehoituspuheen, mikä kohotti tunnelmaa aika lailla. Sitten leikittiin »Piiri pieni pyörii» y.m. leikit kunnes ei enää jaksettu leikkiä ja juhlan lopetimme rukouksella. Niin vietimme vuoden valoisimman yön ja loppuyöksi menimme vuoteisiimme herätäksemme kirkkaaseen juhannuspäivään.

Aa-Koo.

MYÖNNETTYJÄ MATKALIPPU-ALENNUKSIA

Rautatiehallitus on myöntänyt seuraaviin tilaisuuksiin osallistuville kuuromykille 25 %:n alennuksen matkalippujen hinnoista:

Porin Kuuromykkäinyhdistyksen esitelmäpäiville syysk. 1—2 p:nä;

Helsingin Kuuromykkäinyhdistyksen Nuorten päiville lokak. 6—7 p:nä;

Mikkelin Kuurojenyhdistyksen esitelmäpäiville lokak. 13—14 p:nä;

Pietarsaaren Kuuromykkäin Shakkikerhon järjestämiin tilaisuuksiin lokak. 20—21 p:nä;

Joensuun seudun Kuurojenyhdistyksen esitelmäpäiville lokak. 20—21 p:nä;

Kokkolan Kuurojenyhdistyksen esitelmäpäiville lokak. 27—28 p:nä.

Myönnetty alennus on voimassa kaksi päivää ennen ja kaksi päivää jälkeen kunkin tilaisuuden.

Osanottajille myydään lähtöasemalla 1 ½ yksinkertaista matkalippua. Nämä liput, joita menomatkalla ei saa antaa pois, leimataan lähtöaseman nimileimalla. Matkalippujen ohella lähtöasema antaa jokaiselle matkustajalle todistuskaavakkeen B N:o 118 A, johon on leimattu aseman nimi- ja päiväleima. Nämä todistukset tulee tilaisuuksien järjestäjäin täyttää ja varustaa ne liiton leimalla. Paluumatkaa varten ovat ostetut matkaliput voimassa yhdessä mainitulla tavalla täytettyjen ja leimattujen todistuksien kanssa. Todistukset on matkan päättyessä matkalippujen kera luovutettava konduktöörille.

N:o Tfo 892 1318.

*

Kehoitamme erehdyksien välttämiseksi näyttämään tämä ilmoitus lipunmyyjälle matkalippua ostaessanne.

URHEILUOSASTO

JOENSUUN Kuurojen Urheilijain toiminnan henkiinherättämiskokous pidetään Kansakoululla Siltakadun 4:n varrella lauantaina 20 p:nä lokakuuta 1945, alkaen klo 18. Keskustellaan ja päätetään urheiluseuran toiminnan henkiinherättämisestä ja muista asioista. Urheiluasian harrastajia pyydetään saapumaan runsaalla joukolla Nurmeksesta, Lieksasta ja Venäjän nykyiseltä rajalta asti. On saatu esitelmäpäivien johdosta 25 % alennus rautatiepiletin hinnoissa. Tervetuloa!

TAMPEREEN Kuurot-Urheilijat järjestää urheiluseuran iltaman ensi syyskuun 22 pnä klo 19, omassa huoneustossaan. Tervetuloa!

HELSINGIN K.m. Voim. & Urh. seuran jäsentenväliset uintikilpailut pidettiin 22 pnä heinäk. Uunisaaren uimalaitoksella. Kilpailuun osallistui 8 miestä ja 6 naista. Tulokset jakaantuivat seuraavasti:

100 m vapaauinti (miehet): 1. A. Nordström 1.32,9, 2. A. Räikkönen 1. 34,0, 3. P. Laurila 1.42,8.

50 m selkäuinti: 1. P. Laurila 53,0, 2. A. Nordström 55,3. 3. A. Räikkönen 55,7.

200 m rintauinti: 1. A. Nordström 4.23,0, 2. M. Liinapuro 4.49,0, 3. L. Tourunen 4.58,2.

Yhteistulokset: 1. A. Nordström 6.51,2, 2. M. Liinapuro 8,05,0, 3. A. Räikkönen 8.17,5, 4. P. Stenberg 8.32,7.

50 m vapaauinti (naiset): 1. Ulla Elomaa 49,9 (uusi seuran enn.), 2. Benita Niiranen 59,9, 3. Maija-Liisa Hoffren 60,3.

100 m rintauinti: 1. M.-L. Hoffren 2.11,7, 2. Benita Niiranen 2.21,7, 3. Ulla Elomaa 2.22,2.

Yhteistulokset: 1. M.-L. Hoffren 3.12,0, 2. Ulla Elomaa 3.12,1, 3. Benita Niiranen 3.21,1, 4. Sylvi Pesonen 3.52,3.

KUOPION Kuuromykkä-Urheilijain jäsentenväliset kilpailut 5-ottelussa pidettiin elokuun 19 päivänä Väinölänniemen urheilukentällä. Osanottajia oli 5 ja tulokset:

1. Tenho Broman 2121 pistettä (100 m 13,2, 400 m 62,2, pituus 5,47, kuula 11,55 keihäs 35,22).

2. Jussi Laaksonen 1941 p. (100 m 13,2, 400 m 60,7, pituus 5,24, kuula 9,14, keihäs 36,96).

3. Teuvo Lillunen 1591 p. (100 m 13,2, 400 m 63,8, pituus 4,86, kuula 7,56, keihäs 32,32). Neljäntenä oli Mikko Vartiainen 1365 pisteellä ja viidentenä Kalle Holopainen.

Illalla oli iltama Sokeainkoululla vaihtelevalla ohjelmalla.

Mila.

HELSINGIN K.m. Voim. & Urh. seura järjesti kansalliset uintikilpailut elok. 12 pnä Mustikkamaan uimalaitoksella. Osanottajia oli 15 miestä

joista 4 maaseutulaista ja 5 naista, kaikki H-läisiä. Missä maaseutulaiset naisuimarit nukkuvat?

Uintikilpailussa saavutettiin 3 uutta Suomen ennätystä. H:n A. Räikkönen saavutti 100 m:n vapaauinnissa uuden S. ennätyksen ajalla 1.31,5, Kotkan »Tähden» V. Koskinen 50 m selkäuinnin tuloksella 53,6, joka merkittiin S. ennätykseksi. Ulla Elomaa paransi 50 m vapaauinnissa ennätyksen 48,7. Kilpailun viimeisenä lajina suoritettiin viesti Hki—Maaseutu, jonka Hki I voitti.

100 m vapaauinti (miehet): 1. A. Räikkönen, Hki 1.31,5 (u.S.e.), 2. J. Laaksonen, Kuopio 1.33,8, 3. P. Laurila, Hki 1.34,5.

100 m rintauinti: 1. V. Koskinen 1.54,7, 2. J. Laaksonen 1.55,8, 3. A. Nordström, Hki 1.58,3.

50 m selkäuinti: 1. V. Koskinen 53,6 (u.S.e.), 2. P. Laurila 57,0, 3. J. Laaksonen 57,8.

50 m vapaauinti (naiset): 1. Ulla Elomaa 84,7 (u.S.e.), 2. Maija-Liisa Hoffrén 58,0, 3. Marjatta Martikainen 1.09,4.

100 m rintauinti (naiset): 1. M.-L. Hoffrén 2.14,0, 2. Ulla Elomaa 2.23,0, 3. Sylvi Pesonen 2.39,3.

Viesti 4 x 50 m: Hki I (Liinapuro, Laurila, Nordström, Räikkönen) 3.00,7, Maaseutu (Koskinen, Laaksonen, Ikävalko, Aittomäki) 3.09,2, Hki II aika oli 3.33,0.

Illalla oli lopettajaisillanvietto palkintojenjakoineen H.K.Y:n huoneustossa. Ohjelmasta mainittakoon Hj. Sandblomin tervehdyspuhe, C.-E. Martolan puhe, A. Heleniuksen kronikka kilpailun osanottajista. Palkintojen jaossa sai m.m. V. Koskinen Oskar-Wetzellin muistopokaalin. Ulla Elomaa sai kunniapalkinnoksi keramiikkamaljakon parhaasta naisten uintitulokseta. Lopussa karkeloitiin kunnes hajaannuttiin kukin yöpuulle. *Ar.*

VALITETTAVA TAPAUS sattui Iisalmen Kuurojen Urheiluseuralle Tampereella pidettyjen mestaruuskilpailujen aikana heinäk. 29 p:nä, kun seuran jäsen Erkki Hyrkäs loukkasi vaikeasti vasemman jalkansa polven. Hän on edelleen työkyvytön ja lääkärin hoidossa. Kuten tunnettua, perustettiin I.K.U. viime talvena, joten se on vielä aivan varaton, joten olemme pakotetut vetoamaan kohtalotovereittemme hyväsydämisyyteen pyynnöllä, että he muistaisivat lahjoituksilla Iisalmen Kuurojen Urheiluseuraa ja sen loukkaantunutta jäsentä Erkki Hyrkästä. Osoitamme tämän vetoomuksemme erittäinkin toisille k.m. urheiluseuroille.

Iisalmen Kuuroille Urheilijoille tulevat lahjoitukset pyydetään lähettämään kirjattuina seuran sihteerille, os. Hra Veikko Lämsä, Iisalmi, Kangas. Erkki Hyrkäkselle tarkoitetut lahjoitukset pyydetään lähettämään hänelle itselleen, os. Herra Erkki Hyrkäs, Iisalmi, Kotikylä.

Sananlasku sanoo: »Vahinko ei tule kello kaukaulassa», joten auttakaa toisia, niin teitä itseännekin autetaan vahingon tapahtuessa!

TIETOJA KOTIMAASTA

KYMENLAAKSON Kuurojenyhdistyksen esitelmäpäivät pidetään Inkeroisissa, Väinö Sihvolan talossa syysk. 15—16 p:nä. Puhujina mm. toimittaja Rurik Pitkänen ja tait. Lauri Vainola.

KRISTIINAN Kuurojenyhdistys järjestää syysjuhlat ja esitelmäpäivät syyskuun 22 p:nä, alkaen klo 17 Kristiinan Suomalaisessa yhteiskoulussa. Hyvä ohjelma. Puhujana mm. toimittaja Rurik Pitkänen Helsingistä. Toivottavasti saadaan järjestetyksi entiseen tapaan hyvä ravintola. Tervetuloa läheltä ja kaukaakin!

SAVONLINNAN Kuurojenyhdistyksen esitelmäpäivät ovat syysk. 29—30 p:nä, alkaen klo 18, Puistokadun kansakoululla. 25 % rautatielippualennus. Tarkempi ilmoitus oli lehtemme elok. numerossa.

LAHDEN Kuurojenyhdistyksen 15-vuotisjuhla ja esitelmäpäivät ovat lokakuun 6—7 pnä Lahden yhteiskoululla.

Lauantaina 6 pnä 15-vuotisjuhla alkaa klo 19. Puhujiksi lupasivat saapua hrat Lauri Vainola ja Kauko Mäkelä. Ohjelmassa on Vainolan taikatemppuja, mahdollisesti balettikoulun oppilaiden tanssiesityksiä y.m. On myönnetty 25 % alennus rautateillä. Terve tuloa!

ÄÄNEKOSKEN kuurojenyhdistyksen kokous pidetään lokakuun 7 p. kello 12. Kokoonnutaan Äänekoskelle J. Piilolan luokse, jossa ilmoitetaan kokouspaikka. Tervetuloa!

KUOPION K.m. yhdistys järjestää ensi lokak. 7 p:nä talvitoiminnan avajaisjuhlan kuurojenkoululla klo 18 vaihtelevalla ohjelmalla. Sota-aikana oli yhdistyksen toiminta lamautunut, nyt rauhan tultua yhdistyselämä pääsee jälleen virkoamaan. Lähiympäristön »hiljaiset toverit», tervetuloa joukolla juhlimaan ja virkistymään. Lähemmin ensi numerossa. *Ville.*

HELSINGIN km. Y:n Nuorten Kerhon järjestämät Nuorten päivät pidetään 6—7 pnä lokak. Lauantaina 6 pnä lokak. Nuorten Kerhon 5-vuotisjuhla Elannon juhlasalissa Kaikuk. 2 klo 19.

Ohjelma: Tervehdyssanat, runonlausuntaa, puhe, tanssiesitys, kertomus, vapaasana, näytelmä »Kihlaus», kirj. Aleksis Kivi. Tanssia. Pääsy 30:—.

Sunnuntaina 7 pnä lokak. klo 11 jumalanpalvelus kuurojenkirkossa (Suurkirkon itäinen kappeli). Saarnaa past. Paunu. Sen jälkeen klo 12,30 kahvitarjoilu H.K.Y:n huoneustossa. Tilaisuudessa puhuvat past. Paunu, rva I. Mouton y.m.

Illalla klo 19. H.K.Y:n huoneustossa esitelmäilta. Esitelmiä pitävät hrat Br. Rautalammi Porista ja C.-E. Martola sekä rva Aura Ahlbäck. Järjestetään tietokilpailu, jossa jaetaan I—III palkintoja. Pääsy vapaa.

Osanottomaksu Nuorten päiville 10:—, johon sisältyy kahvitarjoilu leipineen, osanottoilmoitus on tehtävä lokak. 2 päivään mennessä hra Elis Levänen, Helsinki, Viherniemenk. 1. A. 21.

Nuoret läheltä ja kaukaa tervetulleita! 25 % alennus rautatielipun hinnasta on myönnetty.

VAASAN Kuuromykkäinyhdistyksen esitelmäpäivät pidetään Palosaaren ruotsalaisen kansakoulun juhlasalissa tulevan lokakuun 6—7 päivinä. Lauantaina alkaen klo 18. (6). Ohjelma on erittäin arvokas. Puhujiksi ovat lupautuneet toimittaja Rurik Pitkänen ja puuseppä Hjalmar Sandblom Helsingistä sekä omat puhujat.

25 % alennus rautatiellä on saatu. Tervetuloa läheltä ja kaukaa. *Johtokunta.*

MIKKELIN Kuurojen Yhdistys järjestää esitelmäpäivät lokakuun 13—14 pnä 1945 Mikkelin kuuromykkäinkoululla, Runebergin—Raatihuoneenkadun kulmassa. 25 % rautatiealennus on saatu. Huolehtikaa itse majoituksestanne. Sokeri, eväät mukaan. Tulee hyvää ohjelmaa. Tervetuloa kaukaa ja läheltä.

TAMPEREEN Km. yhdistyksen naistenkerho toimeenpanee ensi lokakuun 13—14 päivinä naistenpäivät.

Lauant. 13 p:nä lokak. on ensin kokoontuminen klo 18 yhdistyksen omaan huoneustoon, Kyttälänk. 8 ja sitten alkaa ohjelma täsmälleen klo 19. Ohjelma on erikoisen vaihtelevaa ja lopuksi on nuorisolle tanssia tahi leikkiä.

Sunnunt. 14 p:nä lokak. en hartaushetki, alkaen klo 11, yllämainitussa huoneustossa. Hartaushetken pitää oman paikkakunnan kirkkoherra. Lisäksi on myös arvokkaat puhujat. Neiti R. Pitkäniemi toimii tulkkina. Tämä harrastunnelmallinen ohjelma päättyy klo 15 ja seuraava alkaa uudelleen klo 18, jolloin on taas erityinen ja vaihteleva ohjelma. Puhujaksi lupautuu rva Ida Monton Helsingistä sekä omat puhujat. Kaikki ovat sydämellisesti tervetulleita tähän tunnelmalliseen illanviettoon, erityisemmin toivotaan naisia, sillä naistenpäivä on tarkoitettu naisille. *O—i K—i, sihteeri.*

JOENSUUNSEUDUN Kuurojenyhdistyksen esitelmäpäivät pidetään Kansakoululla (Siltakadun 4:n varrella) sunnuntaina 21 p:nä lokakuuta 1945, alkaen klo 14. Rovasti Otto Myyryläinen ja toimittaja Rurik Pitkänen ja herra Otto Heiskanen ovat luvanneet tulla esitelmöimään ja ohjelmasta toivotaan saatavan hyvää ja uutta. 25 % alennus on saatu. Tervetuloa läheltä ja kaukaa. *Johtokunta.*

SEINÄJOEN K.m. yhdistys viettää sadonkorjuujuhlaa 21 pnä lokakuuta Lapualla kansanedustaja E. Turjan talossa. Sokerit mukaan. Tervetuloa!

KAINUUN Kuurojenyhdistyksen kirkkopäivä tai kokous pidetään lokakuun 21 p:nä Kajaanissa Pelastusarmeijan huoneistossa Kirkkokatu 14. Sunnuntaina aletaan klo 13, jolloin postijuna saapuu Kajaaniin. Toivotaan pastori Heikki Hyvärisen sekä nti Kruhsen tulevan puhumaan. Tervetuloa! Mukaan sokerit sekä vehnäleivokset.

KOTKAN kuuromykkäinyhdistyksen yleiset esitelmienpitotilaisuudet ovat ensi lokak. 27—28 p:nä. Lähemmin tämän lehden lokakuun numerossa. 25 % alennus rautateillä toivotaan saatavan.

HELSINGIN Kuuromykkäinyhdistyksen esitelmäpäivät pidetään marrask. 3—4 päivinä omassa huoneistossa, Liisank. 27, A:ssa. Tarkemmin lokakuun numerossa. 25 %:n alennus rautatiellä toivotaan saatavan.

TYÖMIES AUGUST MUSTONEN kuoli Tervossa elokuun 6 p:nä. Hän oli syntynyt Karttulassa helmikuun 2 p:nä 1888 ja oli siis kuollessaan 57 vuoden ikäinen. Hän oli käynyt Kuopion Kuurojenkoulun, mistä sitten siirtyi maalle. Tervon Suppuniemen talossa August Mustonen oli monta vuotta uskollisena työmiehenä, mihin sitten työpaikalleen kuolikin. Aikaisemmin keväällä hän oli Kuopion Lääninsairaalassa hoidettavana useita kuukausia, mistä päästyään lääkäri oli kehoittanut häntä lepäämään aluksi ennen kuin jälleen ryhtyisi maatyöhön. Mutta August Mustonen oli uuttera, mies, jolle työ oli kaikki kaikessa ja niin hän siis ryhtyi työhön, mihin sitten uupuikin kesken.

Vanhemman polven kuopiolaiset kuurot tunsivat August Mustosen hiljaisena, hyväluontoisena ihmisenä, jonka poismenoa he tulevat kaipaamaan. Kepeät mullat uutteran päivätyön suorittaneelle hiljaiselle ystävällemme. Hänessä meni manan majoille mies, joka oli esikuvallinen monelle nykyisen palven nuoremmalle ihmiselle. Sillä hänessä toteutui sananparsi: Työ miehen kunnia. Ja August Mustonen suoritti päivätyönsä vähin äänin, itsestään melua pitämättä, vaatimatta liikoja itselleen. Sellaiset vanhan polven miehet alkavat olla nykyään harvinaisia.

Sanassa sanotaan: »Vähässä olet sinä ollut uskollinen, minä panen sinut paljon haltijaksi». Nämä sanat, jos mitkään, sopivat poismenneeseen August Mustoseen. *Mila.*

ROUVA MARTTA PARVIAINEN o.s. Hakkarainen kuoli Tuusniemellä lyhyen aikaa sairastettuaan. Martta Parviainen tunnettiin hyvin kuopiolaisten kuurojen keskuudessa, erittäinkin reippaana työihmisenä. Aikaisemmin hän oli palveluksessa eri paikoissa, sittemmin työskennellen Saastamoisen vaneritehtaalla, kunnes meni naimisiin työmies Juho Parviaisen kanssa Tuusniemeltä. Häneltä jäi jälkeen puoliso ja kolme pientä lasta. *Mila.*

60 VUOTTA täyttää 1 p:nä lokakuuta emäntä *Maria Somppi* Nurmossa. Syntyi Nurmossa ja on käynyt muutaman vuoden k.m. koulua. Oltuaan vanhempainsa kanssa lyhyen ajan Atlannin takana, ryhtyi elättämään itseänsä Vaasassa Puuvillatehtaalla. Hän solmi pienviljelijä K. A. Sompin kanssa

avioliiton ja he asettuivat asumaan rakkaalle syntymäpaikalle. Tunnetusti emäntä M. Somppi hoitaa ahkeruudellaan ja uskollisesti perhettänsä ja kotiansa, on kasvattanut lapsistansa, joista 2 on naimisissa, kelpo ihmisiä. Mainittakoon, että hän on Seinäjoen K.m. yhdistyksen perustajajäsen ja osittain vuosina ollut juhlissa ja kokouksissa ravintolan emäntänä. Merkkipäivänsä johdosta emäntä M. Somppi kutsutaan mainitun yhdistyksen kunniajäseneksi ja toivotamme 60-vuotiaalle Jumalan siunausta ja jatkuvia voimia. *A. H—ä.*

50 VUOTTA täytti elokuun 7 p:nä Suolahdessa herra Ilmari Kivistö. Hän on syntynyt Alavuudella Kivistön talon poikana yllämainittuna päivänä v. 1895. Kävi Oulun kuurojenkoulun, josta pääsi pois v. 1914. Koulun päätettyään hän työskenteli kotitalossa kehittyen vähitellen monitaituriksi. Tekee nykyisin rakennus- ja puusepäntöitä sivutöinään, ollen vakinaisesti Raahe—Rama Oy:n omistamalla Suolahden vaneeritehtaalla töissä. Synnyinpaikkakunnallaan hän on ollut myös myllärinä ja pienen sähkölaitoksen hoitajana. Muutti naimisiin mentyään Suolahteen v. 1940, jossa nykyisin omistaa talon.

Tässä ovat 50 vuotistaipaleen ulkonaiset puitteet. Luonteeltaan herra Kivistö on vakava, harvapuheinen ja toverillinen. Ken on päässyt häntä lähemmin tuntemaan huomaa hänet vakavasta ulkomuodosta huolimatta leikkisäksi ja toimissaan ripeäotteiseksi. Suolahteen muutettuaan liittyi Äänekosken Kuurojenyhdistykseen, kuuluen nykyisin johto- ja huvitoimikuntiin. Milloin on yhdistyksen juhliin tarvinnut saada joku huvinäytelmä tai pila, on herra Kivistö sellaisen pian hommannut ja usein on keksinyt näytelmän itse, kun ei ole sopivaa näytelmää muuten löytynyt.

Yhdistyksen elokuun 5 p. pidetyn kokouksen loputtua tarjosi herra Kivistö kaikille kokouksen osanottajille korvikkeet pullan ja pikkuleipien kanssa. Tilaisuudessa esittivät onnittelut yhdistyksen puolesta puheenjohtaja ja kukin kokouksen osanottaja omasta puolestaan, myöskin lahjoin. Tilaisuudessa lennätettiin päivän sankari kolmasti yläilmoihin. Lopuksi esitti rouva Kivistö viittomalla Hengellisistä lauluista ja virsistä virren.

Runsasta onnea ja menestystä jatkuvastikin!

Raskaan surun murtamana ilmoitamme, että rakas vaimoni ja lasten hellä äiti sekä siskomme

MARTTA PARVIAINEN

(o.s. Hakkarainen)

S. Mikkelissä 26. 7. 1903, sai ijäisyyskutsun Tuusniemen Kunnalliskodissa 11. 8. 1945.

Lähinnä kaipaamaan jäivät
Juho Parviainen,
Osmo, Kaija-Leena, Martti,
3 siskoa ja 2 veljeä perheineen.

Näinkö oli Herra, Sinun pyhä tahtosi?

Työtön, raitis sekä toimintatarmokas

kuuromykkä matkamyyjä

saa paikan, aikakauslehden myyjänä. Hyvä myyntipalkkio! Matkat sekä vuokrat vapaa. Tiedustelut osoitettava allekirjoittaneelle, joka antaa lähemmät selostukset.

Herra Anders Håkans,
Vaasa, Kapteenink. 33.

Karjakkona ja apulaisena

useamman vuoden kokemuksen omaava neiti haluaa paikkaa 1. p:stä marraskuuta. Työtakki ja jalkineet talosta. Vastaukset palkkatarjouksineen y.m. tietoineen kuukauden ajalla.

Neiti Kerttu Ahola,
Parainen, Piukkala.

Se tunnettu henkilö,

joka otti rahalaukustani 500:— 1. 5. 45 (Vappuna) Vaasassa käydessäni hänen luonaan, tuokoon heti sen pahempia seurauksia välttääkseen. Jos ei tuo 1. 10. 45 mennessä, niin ilmoitan viranomaisille.

Selmi Mäenranta
Jalasto.

Ruuanlaittoon tottunut

kuuromykkä tyttö saa paikan heti tai myöhemmin. Lähemmin kirjeellisesti tai henkilökohtaisesti.

Rouva I. Olamo
Helsinki, Fredrikinkatu 30. C. 36.

Synt. terve poika, Paavo Olavi

Aino ja Viljo Väisänen.

KIHLOISSA

—

Elma Haarala		**Väinö Salonen**
Hämeenlinna	25. 8. -45.	Kinkomaa

VIHITTY

—

Elli Kumpulainen		**Yrjö Pajunen**
Tampere	19.8. -45.	Tyrvää

Helsinki 1945, Oy. Surdus Ab.